

Datum	Diarienummer	Kulturdepartementet
2015-07-15	1.3.1-Å2015-690	103 33 Stockholm

Dokumenttyp

Remissvar

**Departementsskrivelse Framtidens filmpolitik
(dnr Ku2015/01632/MF)**

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Det gör myndigheten genom att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas. Tillväxtverkets verktyg är kunskap, nätverk och finansiering. Kunskap om företag och regioner. Nätverk för effektiv samverkan. Och finansiering som stärker näringslivet.

Tillväxtverket förbättrar förutsättningarna för företag inom de så kallade kulturella och kreativa näringarna. Filmbranschen utgör en central del i denna sektor. Tillväxtverket och Svenska Filminstitutet har samverkat i ett antal regeringsuppdrag inom området, under den nationella handlingsplanen för kulturella och kreativa näringar 2010-2012. Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Tillväxtverkets synpunkter**Angående avsnitt 9.1 – 9.2.1**

Om filmpolitikens ansvar samt om förslag rörande inriktning och avgränsningar.

Tillväxtverket välkomnar att regeringen inledningsvis fastslår filmens betydelse som konstform samt vikten av kvalitet och förnyelse. Ur företagsfrämjande perspektiv är det viktigt att de konstnärliga visionerna och de filmiska kvaliteterna förblir ledstjärna och drivkraft. Unik kvalitet och kunskap, liksom förnyelseförmåga, hör till de främsta konkurrensmedlen för företag inom alla branscher. Vi är därför också positiva till att filmstödet blir brett när det gäller utveckling och mer avgränsat kring produktion.

Tillväxtverket hade därutöver gärna sett att regeringen även beskrivit eventuella näringspolitiska åtgärder som skulle kunna matcha upp de kulturpolitiska åtgärderna för filmen samt den övergripande näringspolitiska inriktningen för området. Regeringen framhåller i promemorian gång på gång att film har stor betydelse både som konst och näring. Ett exempel är konstaterandet att livskraftiga företag och professionella nätverk utgör viktiga medel för att nå ett flertal kulturpolitiska mål kopplade till film. Tillväxtverket vill framhålla att vice versa utgör även film och filmskapande viktiga medel för att nå ett flertal näringspolitiska mål. De båda politikområdenas mål sammanfaller ibland helt, till exempel när det gäller internationell samverkan och Sverigefrämjande.

Regeringen motiverar ökat statligt ansvarstagande bland annat med att Sverige är en liten marknad och ett litet språkområde. Tillväxtverket har belagt att just eftersom kulturella och kreativa företag har en begränsad hemmamarknad, uppstår ett starkt

skäl till att de söker sig mot andra geografiska marknader. Denna rörelse underlättas av att företagets tjänster baseras på immateriella tillgångar som inte binder verksamheten till en lokal, regional eller nationell marknad. Redan i dag är kulturella och kreativa företag mer internationaliserade och exporterar mer, än andra företag. Vi bedömer att det finns ytterligare potential. Det är dock vanligt att det inom det enskilda företaget saknas resurser för att förstärka sina internationella professionella nätverk eller sälja sina tjänster internationellt. Det behövs hjälp från mellanled som kopplar samman företag med internationella marknader. En svag mellanledsstruktur gör att internationalisering stoppas upp, alternativt att bolag, inspelningar och beställningar hamnar utanför Sverige. Exempel på mellanled är:

- Olika slags agenturföretag.
- Filmkommissionsverksamheten (som beskrivs i avsnitt 9.3.3).
- Nätverksorganisationer och sammanslutningar (som beskrivs i avsnitt 9.3.6).

Regeringen vill stärka de båda senare funktionerna genom kulturpolitiska stöd men motiverar inriktningen i hög grad med att funktionerna har betydelse för att uppnå olika näringspolitiska effekter. En bred politikutveckling behövs för mellanleden.

Angående avsnitt 9.3.1

Om förslag rörande utvecklingsstöd samt rörande talang- och kompetensutveckling.

Tillväxtverket anser det förvånande att regeringen inte alls för in regional- eller näringspolitiska perspektiv i frågan om utvecklingsstöd för produktionsbolag och kreatörer. Den utveckling regeringen säger sig vilja stimulera med den nya statliga politiken pågår redan regionalt. Där finns en stor kunskapsbas och viktiga erfarenheter att bygga vidare på i utformningen av nationell politik.

Strukturfondspartnerskapet för Stockholmsområdet prioriterade tidigare i år projektstöd till Filmregion Stockholm Mälardalen om 15,6 miljoner kronor, som nu har beviljats av Tillväxtverket. I partnerskapet finns företrädare från länen, kommunerna, intresseorganisationer och arbetsmarknadens parter representerade. Syftet med projektet är att stärka affärsutveckling för små och medelstora företag inom film och digital media. Tillväxtverket har på liknande sätt tidigare finansierat ett projekt för att utveckla Region Gävleborg/Dalarna till ett centrum för postproduktion och efterbearbetning av film och digitala medier. Numera kan med ny teknik en internationell film, som filmats i Hollywood, efterarbetas och klippas i Hälsingland.

Region Skåne, Västra Götalandsregionen med flera regioner arbetar sedan flera år utifrån offensiva strategier för utveckling av filmen både som konst och näring, som del i regionala handlingsplaner för kulturella och kreativa näringar. Dessa planer är antagna i både regional kulturnämnd och regional tillväxtnämnd (eller motsvarande). Film och filmskapande har därför varit framträdande områden i Tillväxtverkets nationella konferenser om regional utveckling inom kulturella och kreativa näringar, både 2014 i Skåne och 2015 i Västra Götaland. Regionerna har tydliga anledningar att strategiskt och praktiskt föra samman många insatser inom området under den samlande rubriken regional utveckling. Därför efterlyser regionerna också en ny tydlighet i samverkan på nationell nivå mellan kultur- och näringsdepartementen.

När det gäller förslaget om talang- och kompetensutveckling, vill Tillväxtverket påpeka att ett genomförande kan behöva inkludera även utbildningsdepartementet och Tillväxtverket. Regeringen har tidigare gett Tillväxtverket ett uppdrag att bedriva utvecklingsarbete inom området, i samverkan med Svenska Filminstitutet. Uppdraget var riktat mot filmutbildningar samt andra kulturella och kreativa utbildningar. Ett mål var att ”stimulera utbildningsanordnarnas kurs- och programutveckling för att

.... koppla samman studenter med företag och samverkan med externa stödjande strukturer.” Uppdraget har slutrapporterats (N 2010/8901/ENT).

Angående avsnitt 9.3.3

Om förslag rörande stöd till regional filmkommissionsverksamhet.

Tillväxtverket delar regeringens bedömning, men anser att åtgärden behöver vidareutvecklas i bredare sammanhang. Se vårt svar 9.1-9.2.1 om mellanled för att koppla företag med marknad samt vårt svar 9.3.1 om regionala utvecklingsstrategier.

Angående avsnitt 9.3.4

Regeringen föreslår: När de medel som avsatts för insatser mot olovlig hantering av film inom ramen för 2013 års filmavtal är förbrukade ska Filminstitutet avgöra om, och i så fall hur, ett fortsatt stöd till detta ändamål bör utformas.

Tillväxtverket delar inte regeringens bedömning. Tillväxtverket föreslår att frågan bör beredas vidare kopplat till den utvecklade roll inom upphovsrättsområdet som regeringen överväger att ge Patent- och registreringsverket (PRV). Tillväxtverket rekommenderar regeringen att utreda om PRV i sin instruktion bör ges en aktiv roll inom upphovsrätt utöver eventuellt tillsyns- och informationsansvar, till exempel att arbeta proaktivt för upphovsrättsskydd på digitala marknader mm.

Cirka vart tionde företag i Sverige är ett så kallat kulturellt och kreativt företag, varav drygt hälften är soloföretag. Det finns således tiotusentals företag som ofta rymmer såväl uphovspersoner som rättighetshavare, verksamma förutom inom film inom musik, litteratur, dataprogrammering, media, med flera områden. Det är dessa företag som till mycket stor del skapar det uphovsrättsskyddade material som möjliggör verksamhet i nästkommande led - för såväl lovlig som olovlig verksamhet. Företagen kan verka inom skilda kulturuttryck, samtidigt som nästan alla förenas i att de baserar sina företagsidéer på immateriella tillgångar. Rättighetshavare i form av företag är beroende av intäkter för sin överlevnad och sina möjligheter att fortsätta skapa.

Tillväxtverket vill mycket starkt betona att samhället därför bör betrakta möjligheten till värdeskapande baserat på immateriella rättigheter som en betydligt bredare fråga än filmpolitik. Ett sådant synsätt bör inkludera hur offentliga aktörer motverkar illegal spridning av uphovsrättsligt skyddat material, oavsett kulturuttryck. Offentliga aktörer har här en möjlighet att hantera frågan både i en bredare kontext och oberoende av film- och tv-branschens organisationer, efter filmavtalets upphörande. Det bör vara en fråga för branschorganisationerna i den kulturella och kreativa sektorn, om och hur de själva vill driva kampanjer kopplade till uphovsrättsskyddet.

Regeringen överväger för närvarande en utvecklad roll för PRV i uphovsrätsfrågor - och därmed förstärkt sakkunskap hos PRV och i Regeringskansliet. Regeringen bereder remissvar på två statliga utredningar. Den ena, *Ökat värdeskapande ur immateriella tillgångar* (SOU 2015:16), föreslår att PRV ska bedriva ett aktivt informationsarbete inom uphovsrättsområdet. Den andra, *Kollektiv rättighetsförvaltning på uphovsrättsområdet* (SOU 2015:47), föreslår att PRV ska få ansvar för att utöva tillsyn över organisationer som förvaltar uphovsrätter. Tillväxtverket rekommenderar regeringen att överväga att ge PRV ansvar även för proaktivt arbete för uphovsrättsskydd, kopplat till såväl film som till övriga områden uppräknade i (1960:729) uphovsrättslagen. PRV:s ansvar skulle med fördel inkludera samarbete

med offentliga aktörer kunniga inom nischade kulturområden, så som Filminstitutet. En sådan ordning bedömer vi ge starkare generellt genomslag för upphovsrättsskydd.

Angående avsnitt 9.3.6

Bedömning kring att främja internationalisering samt kring territoriell licensiering.

Tillväxtverket delar regeringens bedömning angående behoven för kreatörsdrivna nätverk att stimulera export, men anser att eventuella åtgärder behöver vidareutvecklas i ett bredare sammanhang. Se vårt svar 9.1-9.2.1 om mellanled för att koppla företag med internationella marknader.

Angående territoriellt baserad licensiering: Tillväxtverket rekommenderar regeringen att i fortsatt beredning av frågan beakta de överväganden regeringen gör parallellt kring gränsöverskridande licensiering, med anledning av utredningen *Kollektiv rättighetsförvaltning på upphovsrättsområdet* (SOU 2015:47).

Angående avsnitt 10.3

Om andra förslag till finansiering som har analyserats.

Tillväxtverket rekommenderar regeringen att vid sidan av den filmpolitiska beredningen utreda möjligheterna till att införa en bred innehållsavgift generellt riktad mot bredbandsleverantörerna.

Att införa en bred innehållsavgift generellt riktad mot bredbandsleverantörerna är, som regeringen skriver, en fråga som är för omfattande för att hanteras inom filmpolitiken. Det är en lösning som sannolikt inte direkt kan bidra till finansiering av svensk filmproduktion. En sådan avgift skulle behöva kopplas till all typ av innehåll som distribueras via de digitala näten; från musik och film till böcker och kvalitetsjournalistik inklusive foto. Samtidigt har regeringen fördelen av att kunna överblicka och styra flera politikområden än filmen. Regeringen har inte avfärdat en innehållsavgift som modell, endast dess relevans för filmpolitiken. En sådan avgift skulle kanske kunna göras aktuell för att indirekt bidra till bättre förutsättningar för fortsatt skapande och företagande inom hela den kulturella och kreativa sektorn.

Angående avsnitt 10.4.1

Om förslag rörande tre särskilt utsedda råd vid Filminstitutet.

Tillväxtverket anser att det bör bli en uppgift för Filminstitutet att avgöra vilka åtgärder som behövs för att uppnå optimalt inflytande på Filminstitutets verksamhet. Särskilt som ett syfte med förslaget är att uppnå en mindre detaljerad filmpolitik.

Beslut i detta ärende har fattats av tf generaldirektör Stefan Larsson. Klas Rabe har varit föredragande. I handläggningen har också Daniel Thuresson deltagit.

Stefan Larsson

Klas Rabe